

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра філософії та суспільних наук

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньо-професійної
програми Педіатрія

Тетяна КРЮЧКО

«31» 08 2022 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради факультету
міжнародного

Лілія БУРЯ

Протокол від «31» 01 2022 р. № 1

СИЛАБУС

ФІЛОСОФІЯ

(назва навчальної дисципліни)

Обов'язкова навчальна дисципліна

рівень вищої освіти	другий (магістерський)
галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
спеціальність	228 «Педіатрія»
кваліфікація освіти	магістр педіатрії
кваліфікація професійна	лікар
освітньо-професійна програма	Педіатрія
форма навчання	денна
курс та семестри вивчення навчальної дисципліни	1 курс, I-II семестри

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
філософії та суспільних наук

Зав. кафедри Віра ДУБІНІНА
Протокол від 20.08. 2022 р. № 1

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Прізвище, ім'я, по батькові викладача, науковий ступінь, учене звання	Дубініна Віра Олександрівна, доктор філософських наук, доцент Ющенко Юлія Петрівна, кандидат філософських наук, доцент
Профайл викладача	https://philosophy.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	+380669182902 - Дубініна Віра Олександрівна +380953403680 - Ющенко Юлія Петрівна
E-mail:	vera.dubinina777@gmail.com –Дубініна В.О. yulia.yu@ukr.net Ющенко Ю. П.
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://philosophy.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин –3,0 кредитів ЄКТС/ 90 годин, із них:

Лекції (год.) – 18

Практичні заняття (год.) –20

Самостійна робота (год). – 52

Вид контролю ПМК (підсумковий модульний контроль)

Політика навчальної дисципліни

Курс «Філософія» розроблено відповідно до положень нормативно-правової бази з регулювання освітньої діяльності університету та законодавства у сфері вищої освіти. Політика дисципліни спрямована на розвиток умінь осмислено сприймати теоретичний матеріал, узагальнювати й систематизувати засвоєну інформацію, якісно усвідомлювати нові знання, вирішувати проблемні завдання, презентувати результати своєї діяльності, критично мислити, обґрунтовувати власну думку.

Вивчення навчальної дисципліни «Філософія» відбувається відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/0nrGNrEzksWWytpXV8j05INcg9wbyVjkYx9FrBEEY.pdf) та вимагає: відвідування лекцій, підготовку до практичних занять відповідно до навчального плану й розкладу занять (<https://www.pdmu.edu.ua/storage/shedule/files/cmPYcsN7Qj8imAceBzQQZqPcHjukU7tp0cLRGeBZ.pdf>); виконання самостійної роботи, опрацювання рекомендованої основної та додаткової літератури.

Підготовка та участь у практичних заняттях передбачає: ознайомлення з програмою навчальної дисципліни та планами практичних занять; вивчення теоретичного матеріалу; виконання завдань та опрацювання питань, запропонованих для самостійного вивчення. Під час практичних занять створюється творчий простір для розвитку філософської культури здобувачів освіти, їх світогляду, вміння висловлювати та обґрунтовувати власну думку, добре орієнтуватися в сучасних здобутках філософії і наукового пізнання. **На заняттях обов'язковим є дотримання правил роботи у групі, шанобливе ставлення до поглядів колег, налаштованість на дружню співпрацю та взаємодопомогу, роботу в команді.** Вітаються прояви творчості, креативності та індивідуальний підхід.

Відповідь здобувача освіти повинна демонструвати ознаки самостійності (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей), відсутність ознак повторюваності та плагіату, посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей та інших вимог,

визначених «Кодексом академічної доброчесності Полтавського державного медичного університету»

(https://www.pdmu.edu.ua/storage/sections_nv/docs_links/w06zPTIU3h58RxfegTTwy7bSS9MTlfSDrxtHezK6.pdf).

Присутність здобувачів вищої освіти на лекціях та практичних заняттях є обов'язковою. У разі пропуску – відпрацювання відповідно до Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/Tw1ZR7sjAmDI8i0uE6kRX5q2F80J6AiwTz2dvVIQ.pdf).

Користуватися мобільним телефоном, планшетом чи іншими гаджетами на занятті дозволяється лише під час інтерактивних форм роботи. При оцінюванні результатів навчання враховується активність здобувачів освіти на заняттях, теоретична підготовка, виконання індивідуальних завдань та завдань для самостійної роботи.

Організація викладання курсу може проходити за наказом ректора університету з використанням дистанційних технологій навчання відповідно до Положення про дистанційну форму навчання в Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/03JNND8IIh5H8KhDdFbMIJPEIQnAzB7UNwxCvRGy.pdf).

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися академічної етики; бути дисциплінованим і уважним.

Наголошуємо на необхідності дотримуватись Правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/OaN2nwwysLPFAUDRvuDPvFSpzM1j9E9CwQQkgr93b.pdf).

У випадку оголошення під час занять повітряної тривоги здобувачі освіти діють за вказівками викладача відповідно до Інструкції щодо дій співробітників та здобувачів освіти за сигналами оповіщення в особливий період.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Від моменту свого виникнення філософія займала особливе місце в системі знань про світ. Саме вона у всі часи допомагала людині орієнтуватися в різних життєвих ситуаціях, сприяла її самовизначенню. Цим і пояснюється неперехідна життєвість філософії та необхідність опанування нею для надійної орієнтації у невпинно мінливому світі та для розумного підходу щодо вирішення найскладніших завдань виживання людства перед нагальними проблемами сучасності. Вироблення навичок розумного мислення, оволодіння філософською культурою вимагають серйозних зусиль, інтелектуальної напруги, оскільки філософія проникає у глибини людського буття, відкриває шлях до сутності світобудови, змушує задуматись над речами, які невідомі і недосяжні в повсякденній метушні.

Сьогодні філософія набула статусу культури мислення сучасної людини, стала необхідним компонентом самовизначення особистості в драматичному й мінливому світі. Саме вона впливає на формування світогляду, життєвих орієнтирів, розвиває вміння адаптуватися до нових інформаційних, технологічних парадигм, є чинником формування внутрішньої свободи особистості. В ідеалі, вивчення філософії (як і будь-якої іншої гуманітарної дисципліни) завжди є самоціллю. Та сучасне суспільство потребує професійно підготовлених лікарів-педіатрів, які матимуть розвинутий світогляд, відповідний рівень творчого потенціалу, володітимуть здатністю самостійно приймати рішення у предметно-практичній і духовно-теоретичній сферах, матимуть максимальну свободу для визначення власних пріоритетів. Саме такі запити може задовольнити філософія. Вивчення філософії відіграє важливу роль у гуманітарній освіті сучасного лікаря, забезпечуючи інтеграцію дисциплін циклів загальної та професійної підготовки ОПП Педіатрія другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я».

Програма навчальної дисципліни «Філософія» складається з 1 модуля. Вивчення філософії здійснюється у I-II семестрах першого року навчання.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Філософія для майбутніх лікарів-педіатрів – це світоглядна і водночас методологічна основа, на базі якої відбувається засвоєння гуманітарних дисциплін та дисциплін професійного спрямування. Значною мірою саме завдяки їй студенти «отримують інструменти» для вирішення значущих питань, навчаються мистецтву раціональної аргументації, розширюють свій життєвий простір за межі вузькопрофесійної підготовки.

Пререквізити дисципліни, пов'язані з дисциплінами циклу загальної підготовки.

Постреквізити навчальної дисципліни: ОК «Філософія» предметно інтегрується з дисциплінами, які забезпечують подальшу загальну й професійну підготовку.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

Метою вивчення навчальної дисципліни є світоглядно-методологічна підготовка студентів, формування їх філософської культури як теоретичного підґрунтя університетського рівня освіти, формування вміння застосовувати гуманітарні знання у тих сферах практичної діяльності, що вимагають аналітичних і гуманітарних навичок та актуалізація національної свідомості майбутньої української еліти.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- залучити здобувачів освіти до світоглядної та методологічної культури, накопиченої людством за всю історію свого існування, показати цілісний, інтегративний характер знань про навколишній світ;
- навчити самостійно орієнтуватись в палітрі філософських напрямків, течій і шкіл;
- сформувати вміння співвідносити філософські, світоглядні ідеї та теорії з практикою суспільного життя, професійною діяльністю в галузі охорони здоров'я тощо;
- навчити методологічно використовувати уроки пізнавального досвіду у професійній діяльності;
- розвинути переконання про принципову важливість для кожної людини її духовної самодетермінації, громадянської й професійної самоідентифікації на засадах гуманізму та культури;
- створити належну теоретичну основу для вільного світоглядного самовизначення кожної молодої людини.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні)

Дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

інтегральна:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров'я за спеціальністю 228 «Педіатрія» в умовах неповної або обмеженої інформації з урахуванням можливостей інноваційної медицини в мультидисциплінарному контексті соціальної та етичної відповідальності.

загальні:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- Здатність працювати в команді.
- Навички міжособистісної взаємодії.

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій
- Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

спеціальні:

- Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції.
- Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря-педіатра, підрозділу, закладу охорони здоров'я, проведення заходів щодо забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів.
- Наслідування принципів дотримання фахової та академічної доброчесності з усвідомленням відповідальності за достовірність представлених наукових результатів.

Програмні результати навчання :

▪ Володіти фундаментальними знаннями з базових та клінічних біомедичних наук у сфері професійної діяльності. Вміти здійснювати фахову діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань для здійснення безперервного професійного розвитку.

▪ Знаходити необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерел, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію в професійній діяльності. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.

▪ Зрозуміло представляти власні знання, висновки та аргументи з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

▪ Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проектів. Використовувати міжнародні греко-латинські терміни, скорочення і кліше у фаховому усному й писемному мовленні.

▪ Організовувати роботу медичного персоналу в команді, підрозділі, закладі. Взаємодіяти з колегами у своєму закладі та в інших закладах охорони здоров'я, підлеглими та керівниками; організовувати взаємодію з організаціями та установами поза сектором охорони здоров'я; формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів.

▪ Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю. Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.

▪ Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загально-освітній культурний рівень.

▪ Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності

Результати навчання для дисципліни:

Знати:

- понятійно-теоретичний апарат філософських знань (поняття, закони, теорії, метод, методологія та логіка пізнання і діяльності);

- загальні особливості та основні етапи становлення і розвитку світової філософії та філософської думки в Україні;
- предмет, структуру та основні функції філософського знання;
- ключові філософські проблеми та сучасні підходи до їх вирішення;
- суть взаємодії філософії та медицини та головні медико-філософські проблеми

Вміти:

- кваліфіковано користуватися методологічною базою філософії у практичній діяльності;
- застосовувати загальні методи пізнання та діяльності: аналіз-синтез, індукція-дедукція, сходження від конкретного до абстрактного;
- орієнтуватися у системі зв'язків медицини і філософії, розуміти їх значення для формування особистості;
- професійно застосовувати загальні методи пізнання та діяльності;
- на основі набутого філософського знання синтезувати знання з фахових та гуманітарних дисциплін у цілісне світосприйняття та світорозуміння;
- мислити критично і формувати логічно обґрунтовану власну позицію щодо актуальних проблем сьогодення.

Тематичний план лекцій із зазначенням основних питань, що розглядаються

№№/пп	Назва теми	Кількість годин
<u>Модуль 1. Філософія і її функції. Система філософії.</u>		
1.	Предмет філософії. Філософія та світогляд Поняття світогляду, його структура. Історичні типи світогляду. Предмет філософії. Специфіка філософського знання. Структура та функції філософії. Філософія в системі світоглядних знань про світ і людину. Місце філософії в системі культури та науки. Зв'язок філософії з медициною.	2
2.	Філософія Стародавнього світу, Середньовіччя та доби Відродження Періодизація західноєвропейської філософії і її зв'язок з етапами розвитку світової історії. Особливості античної філософії. Характерні риси філософії епохи Середньовіччя. Загальна характеристика та світоглядні основи епохи Відродження.	2
3.	Філософія Нового часу. Німецька класична філософія. Криза раціоналістичного мислення Світогляд та філософія Нового часу. Новоевропейська програма побудови філософії науки. Методологічна традиція емпіризму (Ф Бекон, Дж. Локк, Дж. Берклі, Д.Юм). Раціонально-дедуктивна методологія (Р.Декарт, Б.Спіноза, Г.Лейбніц). Специфіка німецької класичної філософії та її вплив на розвиток філософської думки XIX-XX ст.	2
4.	Філософська онтологія Онтологія її основні проблеми та категоричні визначення: буття і небуття. Сутність та існування. Основні види і форми буття. Матерія як вид буття і філософська категорія. Сучасна наука про будову, властивості, спосіб існування матерії. Рух, простір та час як атрибути матерії. Субстанціальна та реляційна концепції простору і часу.	2
5.	Свідомість як філософська проблема Проблема походження і сутності свідомості у релігії, філософії та	2

	науці. Природа свідомості: відображення та його форми. Ознаки, структура та рівні свідомості. Функції свідомості. Самосвідомість: властивості та функції. Феномен несвідомого у психіці людини, його природа, структура і функції.	
6.	Гносеологія Проблема пізнання в історико-філософському контексті. Сутність та структура пізнавального процесу. Види пізнавальної діяльності: чуттєве і раціональне, емпіричне і теоретичне пізнання. Проблема істини в пізнанні. Основні характеристики та критерії істини. Специфіка наукового пізнання, його рівні і форми.	2
7.	Філософська антропологія Поняття і предмет філософської антропології. Проблема людини в історії філософії. Питання походження людини в сучасній філософській та науковій думці. Антропосоціогенез. Сутність та існування людини. Біологічне, психічне і соціальне в людині, їх єдність і взаємозв'язки. Зміст категорій «людина», «індивід», «індивідуальність», «особистість».	2
8.	Філософія культури Поняття «культура», проблема його визначення. Функції культури. Морфологія культури: матеріальна, духовна, соціальна, фізична складові. Типологія культур. Масова та елітарна культура. Субкультура. Антикультура. Контркультура. Культура та цивілізація. Філософські концепції цивілізації.	2
9.	Філософські проблеми медицини Філософія медицини і медицина як наука. Розвиток сучасної медичної науки. Філософські категорії і поняття медицини. Філософія здоров'я і хвороби. Біоетика як сучасна форма медичної етики. Філософія історичних моделей медичної етики.	2
	Разом	18

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№№/пп	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Філософія і її функції. Система філософії.		
1.	Предмет філософії. Філософія та світогляд Поняття світогляду, його структура і типи. Предмет філософії. Основні теми філософських роздумів. Головні напрями в філософії. Функції філософського знання. Структура філософії. Місце та роль філософії в сучасному світі.	2
2.	Філософія Стародавнього світу, Середньовіччя та доби Відродження Релігійно-філософські вчення Стародавньої Індії. Філософія Стародавнього Китаю. Особливості античної філософії: а) Досократичний період античної філософії; б) Класичний період розвитку античної філософії; в) Філософія елліністичної доби: стоїцизм, епікуреїзм, скептицизм. Характерні риси філософії епохи Середньовіччя. Апологетика, патристика, схоластика як основні напрями середньовічної філософії. Загальна	2

	характеристика та світоглядні основи філософії доби Відродження.	
3.	Філософія Нового часу. Німецька класична філософія Світогляд та філософія Нового часу. Методологічна традиція емпіризму (Ф Бекон, Дж. Локк, Дж. Берклі, Д.Юм). Раціонально-дедуктивна методологія (Р.Декарт, Б.Спіноза, Г.Лейбніц). Французький матеріалізм і Просвітництво другої половини XVIII ст. Специфіка німецької класичної філософії та її вплив на розвиток філософської думки XIX-XX ст.	2
4.	Філософська думка в Україні Особливості та основні етапи розвитку української філософської думки. Філософська думка часів Київської Русі. Антропологічне вчення Г.С. Сковороди. Філософія українського Відродження та бароко. Класична українська філософія. Філософія в радянський період. Розробка філософських проблем у сучасній Україні.	2
5.	Онтологія Онтологія її основні проблеми та категоричні визначення: буття і небуття. Сутність та існування. Основні види і форми буття. Матерія як вид буття і філософська категорія. Сучасна наука про будову, властивості, спосіб існування матерії. Рух, простір та час як атрибути матерії. Субстанціальна та реляційна концепції простору і часу.	2
6.	Свідомість як філософська проблема Проблема походження і сутності свідомості у релігії, філософії та науці. Природа свідомості: відображення та його форми. Ознаки, структура та рівні свідомості. Функції свідомості. Самосвідомість: властивості та функції. Психофізіологічні основи свідомості. Феномен несвідомого у психіці людини, його природа, структура і функції.	2
7.	Гносеологія Проблема пізнання в історико-філософському контексті. Сутність та структура пізнавального процесу. Суб'єкт та об'єкт пізнання. Діагностика як специфічна форма пізнання. Види пізнавальної діяльності: чуттєве і раціональне, емпіричне і теоретичне пізнання. Проблема істини в пізнанні. Основні філософські концепції істини. Основні характеристики та критерії істини. Специфіка наукового пізнання, його рівні і форми.	2
8.	Філософська антропологія Поняття і предмет філософської антропології. Проблема людини в історії філософії. Питання походження людини в сучасній філософській та науковій думці. Антропосоціогенез. Сутність та існування людини. Біологічне, психічне і соціальне в людині, їх єдність і взаємозв'язки. Зміст категорій «людина», «індивід», «індивідуальність», «особистість». Соціальні функції та соціальні позиції особистості.	2
9.	Філософія культури Поняття «культура», проблема його визначення. Функції культури. Основні сфери культури: предмети культурної діяльності; суб'єкти та носії культури; національний характер та ментальність. Морфологія культури: матеріальна, духовна, соціальна, фізична складові. Типологія культур Масова та	2

	елітарна культура. Субкультура. Антикультура. Контркультура. Культура та цивілізація. Філософські концепції цивілізації.	
10.	Підсумковий модульний контроль	2
	Разом	20

Самостійна робота

№№/пп	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Філософія і її функції. Система філософії.		
Опрацювання питань, що не входять до плану аудиторних занять		
1.	Предмет філософії. Філософія та світогляд 1. Плюралізм філософії: необхідність чи випадковість? 2. Філософія як самосвідомість історичної епохи. 3. Релігія та сучасність. Філософія та мистецтво. Філософія і наука	6
2.	Філософія Стародавнього світу, Середньовіччя та доби Відродження 1. Зв'язок стародавніх філософсько-релігійних вчень Сходу з медициною 2. Взаємозв'язки античної філософії та медицини. 3. Елліністична філософія про щастя людини та шляхи його досягнення 4. Ідеї Реформації та їх вплив на розвиток соціальних відносин 5. Людина як «вінець творіння»: художній гуманізм у мистецтві Ренесансу.	6
3.	Філософія Нового часу. Німецька класична філософія. 1. Наукова революція XVII ст. та її роль у створенні механіко-матеріалістичної картини світу. 2. Скептицизм та феноменалізм як ознаки кризи раціоналізму та емпіризму Нового часу. 3. Людина і гуманізм у працях французьких матеріалістів кінця XVIII століття.	4
4	Некласична та постнекласична філософія 1. Особливості духовних процесів та розвитку філософії XIX–XXI ст. 2. Проблема людини у некласичній та постнекласичній філософії. 3. Релігійна філософія. 4. Проблеми науки і мови у некласичній та постнекласичній філософії	6
5.	Філософська думка в Україні 1. Антропологічне вчення Г.С.Сковороди 2. Кордоцентризм в українській філософії 3. Концепція неосферогенезу В.І.Вернадського 4. Проблема людини у сучасній українській філософії.	4
6.	Онтологія 1. Буття та небуття: ревізія онтології у філософії М.Гайдеггера 2. Проблема «зникнення» матерії у філософії і науці XX ст. у контексті сучасних наукових уявлень	4

	3. Синергетична модель розвитку	
7.	Свідомість як філософська проблема 1. Психофізична проблема у філософії та медицині 3. Проблема взаємовідношення свідомого і несвідомого у вченні 3. Фрейда 4. Концепція колективного несвідомого у філософії К.Г. Юнга	6
8.	Гносеологія 1. Проблема співвідношення знання та віри у філософії 2. Проблема співвідношення істини та заблудження у медичній практиці 3. Аксиологічна складова у медичному пізнанні. Творча природа пізнання 4. Значення лікарської інтуїції у діагностиці 5. Місце медичної науки у структурі пізнавальної діяльності людини	6
9.	Філософська антропологія 1. Питання життя, смерті та безсмертя в контексті філософських, релігійних та наукових (медичних) підходів. 2. Проблема тілесності людини у філософії XX ст. 3. Свобода та справедливість як цінності людського буття 4. Здоров'я людини як цінність	6
10.	Філософія культури 1. Культура і природа: філософські погляди 2. Професійна культура лікаря-педіатра 3. Медичні аспекти глобальних проблем сучасної цивілізації 4. Герменевтика як метод дослідження культурних феноменів	4
	Разом	52

Індивідуальні завдання: підготовка проєктів, фіксованих виступів, доповідей та виступів на засіданнях круглого столу, конференціях, публікація тез і статей. Рекомендації щодо виконання завдань та критерії оцінювання надаються викладачем під час занять. Враховуючи академічні свободи, теми обираються самостійно, корелюються з тематикою занять і узгоджуються з викладачем.

Нагадуємо: Ваші роботи підлягатимуть перевірці на відсутність плагіату відповідно до Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету:

https://www.pdmu.edu.ua/storage/n_process_vimo/docs_links/V7NzyqhQzHq53eACy2HYlG1leuxV42DvO1Eq9tPA.pdf

Перелік теоретичних питань для підготовки студентів до підсумкового модульного контролю

1. Світогляд, його сутність, структура та функції.
2. Історичні типи світогляду.
3. Філософія як тип світогляду, її предмет, специфіка, структура і функції.
4. Проблема співвідношення духовного і матеріального, її можливі вирішення (матеріалізм, ідеалізм, дуалізм, пантеїзм, еkleктика).
5. Давньоіндійська філософія: загальна характеристика, основні школи (джайнізм, буддизм, чарвака, йога).

6. Давньокитайська філософія: загальна характеристика, основні школи (конфуціанство, даосизм).
7. Антична філософія: особливості, основні етапи розвитку, школи, джерела.
8. Характерні риси світогляду та філософії Середньовіччя.
9. Апологетика, патристика, схоластика як основні напрямки середньовічної філософії.
10. Світогляд і філософія доби Відродження.
11. Головні риси філософії Нового часу.
12. Методологічна традиція емпіризму (Ф Бекон, Дж. Локк, Дж. Берклі, Д.Юм).
13. Рационально-дедуктивна методологія (Р.Декарт, Б.Спіноза, Г.Лейбніц).
14. Французький матеріалізм і Просвітництво другої половини XVIII ст.
15. Специфіка німецької класичної філософії та її вплив на розвиток філософської думки XIX-XX ст.
16. Характерні риси некласичної та постнекласичної філософії.
17. Проблема людини у філософії XX-XXI ст.ст.
18. Релігійна філософія XX-XXI ст.ст
19. Проблеми науки та мови у некласичній та постнекласичній філософії
20. Особливості та основні етапи розвитку української філософської думки.
21. Філософська думка часів Київської Русі.
22. Антропологічне вчення Г.С. Сковороди.
23. Філософія українського Відродження та бароко.
24. Класична українська філософія.
25. Філософія в радянський період.
26. Розробка філософських проблем у сучасній Україні.
27. Онтологія її основні проблеми та категоричні визначення: буття і небуття.
28. Сутність та існування. Основні види і форми буття.
29. Матерія як вид буття і філософська категорія.
30. Сучасна наука про будову, властивості, спосіб існування матерії.
31. Рух, простір та час як атрибути матерії.
32. Субстанціальна та реляційна концепції простору і часу.
33. Проблема «зникнення» матерії у філософії і науці XX ст. у контексті сучасних наукових уявлень.
34. Проблема походження і сутності свідомості у релігії, філософії та науці.
35. Природа свідомості: відображення та його форми.
36. Ознаки, структура та рівні свідомості.
37. Функції свідомості.
38. Самосвідомість: властивості та функції.
39. Психофізіологічні основи свідомості.
40. Феномен несвідомого у психіці людини, його природа, структура і функції.
41. Проблема пізнання в історико-філософському контексті.
42. Сутність та структура пізнавального процесу.
43. Суб'єкт та об'єкт пізнання.
44. Діагностика як специфічна форма пізнання.
45. Види пізнавальної діяльності: чуттєве і раціональне, емпіричне і теоретичне пізнання.
46. Проблема істини в пізнанні. Основні філософські концепції істини.
47. Основні характеристики та критерії істини.
48. Специфіка наукового пізнання, його рівні і форми.
49. Проблема співвідношення знання та віри у філософії
50. Проблема співвідношення істини та заблудження у медичній практиці
51. Аксіологічна складова у медичному пізнанні. Творча природа пізнання
52. Значення лікарської інтуїції у діагностиці
53. Місце медичної науки у структурі пізнавальної діяльності людини
54. Поняття і предмет філософської антропології.

55. Проблема людини в історії філософії.
56. Питання походження людини в сучасній філософській та науковій думці. Антропосоціогенез.
57. Сутність та існування людини. Біологічне, психічне і соціальне в людині, їх єдність і взаємозв'язки.
58. Зміст категорій «людина», «індивід», «індивідуальність», «особистість». Соціальні функції та соціальні позиції особистості.
59. Поняття «культура», проблема його визначення.
60. Функції культури.
61. Основні сфери культури: предмети культурної діяльності; суб'єкти та носії культури; національний характер та ментальність.
62. Морфологія культури: матеріальна, духовна, соціальна, фізична складові.
63. Типологія культур.
64. Масова та елітарна культура. Субкультура. Антикультура. Контркультура.
65. Культура та цивілізація. Філософські концепції цивілізації.
66. Філософія медицини і медицина як наука. Розвиток сучасної медичної науки.
67. Філософські категорії і поняття медицини.
68. Філософія здоров'я і хвороби.
69. Біоетика як сучасна форма медичної етики.
70. Філософія історичних моделей медичної етики.

Форма підсумкового контролю успішності навчання підсумковий модульний контроль (ПМК). Ця форма контролю полягає в оцінці засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу з освітньої компоненти, здійснюється по завершенню вивчення програмного матеріалу з ОК і проводиться на останньому занятті.

Система поточного та підсумкового контролю

Оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію та методикку проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYuKpw1JoSJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf

Підсумкова оцінка з ОК виставляється на підставі суми поточної успішності здобувача вищої освіти та оцінки, отриманої за ПМК. Мінімальна конвертована сума балів поточної успішності складає **72 бали**.

Результат підсумкового модульного контролю оцінюється в балах. Варіант завдання до ПМК складається із трьох рівнів. Завдання 1 рівня складає 6 тестів, за кожну правильну відповідь - 5 балів (максимальна кількість балів за рівень - 30). Завдання 2 рівня (3 питання на визначення понять) оцінюються: за кожну правильну відповідь 10 балів (максимальна кількість балів за рівень - 30). Питання 3 рівня (одне теоретичне питання) оцінюється максимально в 20 балів.

Максимальна кількість балів підсумкового модульного контролю складає 80 балів. Мінімальна кількість балів підсумкового модульного контролю, за якої контроль вважається складеним, є 50 балів

Здобувачі освіти, які отримали середній бал поточної успішності від 4,5 до 5,0, можуть за згодою бути звільненими від складання ПМК і автоматично отримують підсумкову оцінку.

Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів.

Методи навчання

Процес активізації навчання вимагає певної спільної діяльності викладача та здобувача

освіти, застосування різноманітних засобів, форм, технологій, методів і прийомів, спрямованих на розв'язання освітніх завдань.

Викладання ОК проваджується за допомогою:

- пояснювального методу (використання різних способів повідомлення інформації. Організація дій студентів з об'єктом вивчення);
- репродуктивного методу (використання завдань на відтворення знань та способів інтелектуальної та практичної діяльності);
- методу проблемного викладу (постановка проблем і розкриття доказового шляху їхнього вирішення);
- частково-пошукового (евристичного) методу (постановка проблем, використання завдань на виконання окремих етапів розв'язання інтелектуальних завдань).

Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: робота в малих групах, кейс-метод, дебати, брейнстормінг, відкритий мікрофон, круглий стіл, ситуаційний аналіз, веб-квест технологія тощо.

Форми та методи оцінювання

Для здійснення ефективного контролю навчальних досягнень здобувача освіти з навчальної дисципліни (встановлення рівня відповідності досягнутих ним результатів навчання очікуваним, рівня сформованості дисциплінарних компетентностей) використовуються різні методи й форми контролю.

Основною метою поточного контролю є забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та студентами у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією здобувачів освіти.

Поточний контроль (діагностика якості засвоєння матеріалу студентами з окремих тем) проводиться викладачем на практичних заняттях у формі:

- спостереження (за навчальною роботою студентів);
- усного опитування (опитування, повідомлення та доповіді за планом заняття, взаємоопитування, взаєморецензування, навчальні дискусії, колоквиуми тощо);
- письмовий контроль (філософські диктанти, контрольні роботи тощо);
- комбіноване опитування (поєднання усного опитування частини студентів з виконанням письмових завдань рештою);
- тестовий контроль (відкритої (із вільно конструйованими відповідями) і закритої форми (із запропонованими відповідями);
- практичний контроль (дозволяє впевнитися у сформованості в студента компетентностей у практичній та дослідницькій сферах – написання творів, есеїв, репортажів, підготовка міні-проектів тощо).

Самоконтроль – запобігання помилкам і виправлення їх. Забезпечує внутрішній зворотній зв'язок, отримання студентом інформації про свої навчальні досягнення, ускладнення в опануванні змістом навчальної дисципліни. Показник сформованості самоконтролю – усвідомлення здобувачем освіти правильності плану діяльності та її операційного складу, тобто способу реалізації цього плану.

Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в тематичному плані поряд з аудиторною роботою, здійснюється як під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті, так і контролюється під час підсумкового модульного контролю.

Методичне забезпечення ОК

1. Робоча навчальна програма.
2. Силабус.
3. Електронні версії мультимедійних презентацій лекцій.

4. Список підручників, навчальних і навчально-методичних посібників та іншої навчальної літератури, рекомендованої при вивченні дисципліни на поточний навчальний рік.
5. Матеріали для контролю знань, умінь, навичок студентів:
поточного контролю:
 - а) контрольні питання;
 - б) тестові завдання;
 - в) ситуаційні задачі;
 - г) творчі завдання;
 - д) тематика фіксованих виступів, доповідей;*підсумкового контролю:*
 - а) завдання до підсумкового модульного контролю;
6. Відеоматеріали та посилання на інтернет-ресурси.

Рекомендована література

Базова

1. Андрущенко В.П., Волинка Г.І., Мозгова Н.Г. Філософія. Навчальний посібник/ за ред. Г.І. Волинка. - К: Каравела, 2020.- 368 с.
2. Смеляненко Г.Д., Абизова Л.В., Мозговий Л.І., Дубініна В.О. Філософія освіти і науки: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, аспірантів та викладачів філософських дисциплін. – Слов`янськ, 2019. – 365 с.
3. Лузан А.О. Вступ до філософії: навч. посіб. / Анатолій Лузан. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 136 с.
4. Філософія: Підручник/ Бичко І. В., Бойченко І. В., Табачковський В. Г. та ін. – К.: центр навчальної літератури, 2019. – 648 с.
5. Філософія: [баз.] підруч. для студентів ВНЗ / [Л. В. Губерський та ін.]. – Вид. 2-ге, перероб. і допов. – Харків : Фоліо, 2018. – 620 с.

Допоміжна

1. Андрущенко В.П., [Волинка Г.І.](#), [Мозгова Н.Г.](#) Філософія. Навчальний посібник/ за ред. Г.І. Волинка. - К: Каравела, 2020.- 368 с.
2. Вступ до філософії: навч. посіб. / за ред. Л.Нікітін. – К. : Центр навчальної літератури, 2020. – 256 с.
3. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Філософія : посіб. для підготовки до іспиту. К. : Право, 2019. 136 с.
4. Запорожченко О.В. Навчальний посібник з філософії з завданнями та тесами. – Ізмаїл:РВ ІДГУ, 2019. – 256 с.
5. Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як метаантропології: навчальний посібник / Н.Хамітов, Л.Гармаш, С.Крилова.- К.: [Центр навчальної літератури](#), 2019.- 396 с.
6. Кассен Б. Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей (Т. 1–5). Київ : Дух і Літера, 2020.
7. Лютий Т. Пригоди філософських ідей Західного світу / Тарас Лютий К: Темпора;2019.- 384 с.
8. Основи філософії: навчальний посібник/ Сергій Симоненко, Олексій Сулим, Михайло Шмиголь, Наталя Щубелка, Юлія Юшкевич, Людмила Сандюк – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 412 с.
9. Симоненко С. М. та ін. Основи філософії. К. : Центр навчальної літератури, 2017. 412 с.
10. Симоненко С. М. Практикум з дисципліни «Філософія» для студентів 1 курсу всіх форм навчання : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2017. 196 с.
11. Філософія: навчальний посібник /Ю.М. Вільчинський, Л.В. Северин-Мрачковська, О.Б.Гаєвська та ін.- К.:КНЕУ, 2019.- 368 с.

12. Філософія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. - Львів: ПП «Арал», 2018. - 184 с.
13. Філософія: Підручн. / О.Л. Воронюк. – 3-є вид., переробл. та допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 216 с.
14. Фюрст М., Трінкс Ю. Філософія /Марія Фюрст, Юрген Трінкс.- К.: Дух і Літера, 2018.- 189 с.
15. Ющенко Ю.П. Основи філософських знань: навч. посіб. /Ю.П.Ющенко.- Полтава: Дивосвіт, 2014. – 252 с.

Інформаційні ресурси

1. Веб-сайт Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України. Режим доступу: <https://www.filosof.com.ua/index.htm>
2. Веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Веб-сайт Українського філософського фонду. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.philosophy.ua/>
4. Сайт видавництва “Свічадо” (Історія релігії, переклади Отців Церкви, християнська художня література, богословська та богослужбова література, філософія, психологія, етика та ін.)/ Режим доступу: <https://svichado.com/>
5. Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка/ Режим доступу: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/UKR/index.html>
6. Інтернет-версія культурологічного часопису “І”. Режим доступу: <http://www.ji.lviv.ua/>
7. Веб-сторінка д.філос.н., завідувача відділу філософії культури, етики та естетики Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України Євгена Бистрицького. Режим доступу: <http://www.bystrytsky.org/>
8. Електронна версія часопису "Філософська думка". Режим доступу: <https://dumka.philosophy.ua/index.php/fd/about>
9. Електронна версія журналу «Мультиверсум. Філософський альманах». Режим доступу: <http://multiversum.com.ua/index.php/journal/issue/view/19>
10. Всеукраїнське фахове видання «Гілея: науковий вісник», збірник наукових праць Режим доступу: <http://www.gileya.org/>
11. Електронні посібники з філософії. – Режим доступу: <http://pidruchniki.ws/filosofiya/> .
12. Новий Акрополь Україна – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=FWdz1YZELDE&list=PLMY9w305BkAGpF_nk4inM3P9PSu3pQCwb

Розробники:

Доктор філософських наук, доцент
Кандидат філософських наук, доцент

Віра ДУБІНІНА
Юлія ЮЩЕНКО